

IV. redna glavna skupščina društva „Pravnika“.

Dne 31. januarija t. l. bilo je zborovanje redne glavne skupščine »Pravnikove« po dnevnem redu, naznanjenem v zadnji številki našega lista. Zbralo se je v ta namen 26 Ljubljanskih in vnanjih društvenikov zvečer ob 7. uri v hotelu »pri Slonu« (I. nadstr.) in zborovanje je bilo naslednje.

I. Društveni načelnik g. dr. P a p e ž pozdravi navzočne člane ter nadaljuje o zgodbah društva v prošlem letu, katere značijo lep napredek po poti do društvenih smotrov, kakor bode razvidno iz podrobnih poročil odborovih; odstopajoči odbor, kakor tudi društvo sme se zadovoljno ozirati na dosedanje delovanje »Pravnikovo« in zaupati bodočnosti, da nas dovede še do popoljših uspehov. (Soglasno odobravanje.)

II. Odbornik g. dr. F e r j a n č i č poroča v imenu odbora o slov. pravni akademiji ter našteje razloge, ki so napotili odbor, da nasvetuje, naj skupščina izreče naslednje:

1. Društvo »Pravnik« v Ljubljani spoznava za potrebno, da se ustanovi v Ljubljani pravna akademija s slovenskim učnim jezikom;

2. v prosep tega namena izročiti je peticijo državnemu zboru in nalaga se društvenem odboru, da jo sestavi in odpošlje.

Skupščina temu nasvetu pritrди soglasno.

III. Letno poročilo odborovo:

a) Tajnik g. dr. M a j a r o n poda nastopno poročilo:

Slavna glavna skupščina!

V lanski redni skupščini dne 25. januarija izvoljeni odbor konstituiral se je v seji dne 3. februarija. Za načelnikovega namestnika je bil odbran g. svetnik V e n c a j z, za tajnika in knjižničarja g. dr. M a j a r o n, za blagajnika g. notar G o g o l a. V odsek za društveni list so bili izvoljeni gg. svetnik V e n c a j z, drž. pravd. namestnik dr. K a v č i č in pristav L e v e c; odgovorno uredništvo »Slov. Pravnika« pa se je izročilo g. dru. M a j a r o n u.

Delovanje tega, danes odstopajočega odbora dá se tudi za prošlo leto označiti s štirimi glavnimi potezami, to so: urejevanje društvenega lista »Slov. Pravnika«, sklicevanje društvenih shodov, izdajanje zakonov v slovenskem jeziku in pripravljanje nemško-slovenske pravne terminologije.

O „Slov. Pravniku“ bode jeden izmed častitih tovarišev-odbornikov podrobneje izpregovoril. Jaz le naglašam, da je ta, Slovincem neizogibno potrební strokovni list letos nastopil svoje sedmo leto, katerega bi gotovo ne bil učakal, ako ne bi bil presajen na tla našega društva. Kakor oče zaradi svojega otroka, živeti mora naše društvo uže zaradi „Slov. Pravnika“ in le-temu se ni treba bati za svoj obstanek, ker ga bodo vedno skrbno gojili pod društveno zastavo zbrani slovenski pravniki.

Društvenih shodov sklical je odbor v prošlem društvenem letu četrto. V prvem dne 22. februarija l. l. bilo je predavanje člana g. dra. Žitka „o razžaljenji časti po novem načrtu kaz. zakonika“; v drugem dne 2. aprila l. l. bil je razgovor o 4. in 5. pravnem vprašanji, zastavljenem v 3. števil. „Slov. Pravnika“; v tretjem dne 10. decembra l. l. je odbornik gosp. dr. Kavčič govoril o slov. pravni akademiji; a četrti društveni shod bil je osnovan kot društveni izlet v Zatičino dne 15. junija 1890. Udeležniki jednega kakor drugega teh shodov se gotovo radi spominjajo tovariške družbe, v kateri se je vselej krepil stanovski čut, v kateri so se ob jednem menjavale dobre misli o društvenem delu. Odbor se je zahvalno oziral na vsak društveni shod, ker je od njega dobival primerne nasvete, a tudi zagotovila, da njegovi ukrepi lahko pričakujejo moralne in dejanske podpore častitih društvenikov. Društvenikom in odboru ostane zlasti nepozaben društveni shod v Zatičini, na katerem smo se sešli s svojimi Dolensjkimi tovariši; tu se je pokazalo toliko soglasja in toliko vnetosti za društveno stvar, da je ta dan po vsej pravici zapisan kot praznik v društveno kroniko. Društveni shodi so se dosedaj pokazali, da so tisto, kar pospešuje cirkulacijo društvene zavesti, in bodočega odbora skrb bode moralo biti, da se ti shodi še bolj gojijo, nego li do sedaj.

Izdavanje zakonov v slovenskem jeziku, s katerim je društvo koj prvo leto pričelo, napredovalo je v prošlem letu. Junija meseca izšel je II. zvezek društvene zbirke s kazenskopravdnim redom ter zraven spadajočimi propisi. Kakor I. zvezek priredil je tudi drugi zvezek naš veleza-sluzni član in odbornik g. dr. Kavčič z nekoliko pomočjo člana g. dra. Volčiča. Tudi ta zvezek, ličen po vnanjem in dovršen po notranjem, pozdravil je vsak slovenski pravnik z veliko radostjo. Slovenski narod je hvaležen društvu „Pravniku“ in založiteljici „Narodni Tiskarni“, da se mu je na ta način pomnožila priročna zbirka zakonov na čisti slovenščini, mi pa, „Pravnikovci“, dajmo za to hvalo v prvi vrsti g. dru. Kavčiču, ki je, neumorno delujoč, v poldrugem letu priredil nam oba zvezka. Tretjega zvezka dosedaj še ni na svitlo, četudi ima odbor uže delj časa v rokah skrbno izdelan prevod meničnega zakona z zraven spadajočimi propisi in odločbami najvišjega sodišča vred, in četudi je blizu dogotovljen tudi trgovski zakonik, prav tako opremljen z judikati. To dvoje izišlo naj bi v III. zvezku zbirke. Skoraj pripravljeno pa bode tudi gradivo za IV. in V. zvezek, ker po odborovem naročilu prirejajo za izdajo trije častiti društveniki prevode zakonov o izvenprepirnem postopanju, o zemljiški knjigi ter o notarskem redu. Vender pa odbor z vsem tem ni silil v tiskarno,

to pa zategadelj ne, ker se je boril z mislijo, ali ne bi kazalo z izdavanjem zbirke toliko časa prenehati, da se izda nameravani nemško-slovenski terminologijski slovar za našo stroko. Bati se je namreč, da bi lahko nastale nevarne divergencije med pravniki izrazi, ki bi jih imela ta zbirka, katera je določena za večletno rabo, potem pa med izrazi, kateri bi se vsprejeli v terminologijski slovar, ki bode moral biti vsakomur za bodočnost merodaven. Načelo pa mora biti in ostati, da se pravniški jezik povse ujema z jezikom zakonov in ukazov, v našem slučaju torej terminologijski slovar z zbirko slovenskih zakonov. Ako bi bilo pričakovati — in tega se lahko nadejamo — da kmalu izide terminologijski slovar, potem bi vsekakor kazalo, da izdavanje zbirke nekoliko časa prestane, da se slovenski prevodi potem priredé na podlogi ustanovljene terminologije. To je bilo tisto, kar je sedanjemu odboru delalo pomisleke, da ni pohitel s tretjim zvezkom zbirke, akotudi je na drugi strani vedno skrbel, da je za vsak slučaj pripravljeno gradivo za nadaljevanje. Znabiti bode današnja častita skupščina izrekla kako vodilo bodočemu odboru in jaz le še z veseljem konstatujem, da založiteljica rada prevzame nadaljnje rokopise, ker se dosedanja zvezka zbirke prav dobro razpečavata.

Prehajam sedaj, častiti gospodje, k poglavitnemu trudu, in, veseli me reči, k najlepšemu uspehu našega društva v prošlem letu, to je k pripravam za našo pravno terminologijo. Uže osnovatelji našega društva so izražali opravičeno mnenje, da bode jedna poglavitnih nalog „Pravnikovih“ : ustvariti Slovincem uradni in pravniški slovenski jezik, to je sedanji naš jezik očistiti in popolniti za pravniško rabo. Koj prvo leto je res tudi društveni odbor izdal po „Slov. Pravniku“ oklic, naj bi se oglasili tisti, ki bi hoteli izpisavati iz slovenskih državnih in deželnih zakonikov pravniške besede ter rekla. Ali ta oklic ni imel dokaj uspeha, kakor sem poročal slavni redni skupščini pred letom dnij. V letošnjem društvenem letu je na društvenem shodu dne 22. februarja prišla ta stvar znova v razgovor. Tedaj so vsi navzočni člani izjavili se, da radi posveté svoj trud pripravam za terminologijo, samo naj odbor vsakemu odkaže njegovo delo ter ob jednem izda navodilo, kaj in kakó je izpisavati iz zakonikov, ker hkrati se je soglasno pripoznalo, da je v tej stvari treba historično postopati in najprvo znati, kakšno terminologijsko gradivo uže ima slovenski jezik. Društveni odbor je bil uverjen, da takó, kakor društveni shod, mislijo tudi drugi društveni člani in poznavajoč njih dobro voljo, razdelil je res junija meseca izpisavanje slovenskih zakonikov med več nego 60 pravnikov, hkrati pa tudi vsakemu izmed njih doposlal potrebno navodilo, katero je priobčeno bilo v 7. številki „Slov. Pravnika“. Le nezatno število povabljenecv je odreklo svojo pomoč pri tem delu iz tehtnih razlogov, a tudi zanje je bilo lahko takoj zopet dobiti namestnikov. Odbor je dobival pisma, iz katerih se je uveril, da te priprave vse odobruje in vse zanje tudi z veseljem deluje. Kmalu potem so tudi začeli prihajati izpiski in danes lahko poročamo, da je uže več nego tretjina vsega razdeljenega dela opravljena ter v rokah odborovih. Ròk, kateri je bil izprva določen

za dovršenje izpisavanja, bilo je treba podaljšati do srede prihodnjega meseca in sicer glede na to, da so nekaterim častitim sotrudnikom bili dodeljeni jako obsežni zakoniki, katerim ni zadoščevala določena kratka doba. Soditi pa po vsem, imelo bo naše društvo kmalu pred sabo vélik zaklad pravniških besed, od katerih se bo gradil naš pravniški slovár. Bodočega odbora skrb bode, da napreduje društvo po tej pričeti poti, katero je sedanjí odbor nekoliko tudi úže nadalje začrtal. Pridobljeno gradivo bilo bi namreč prebrati in utis se bode dobil, kaj in koliko je treba še popolniti iz neizpisanih manjših del. Konečno bila bi naloga komisije, sestavljene od pravnikov in jezikoslovcev, da odbere in ustanovi pravniško ter jezikovno najboljše za terminologijo, ki bo de vsekakor morala imeti lice nemško-slovenskega slovarja. Omenjati mi je pa še dveh važnih dogodkov v tem pogledu, katera bodeta započeti stvari gotovo v velik prid. Deželni predsednik kranjski g. baron Winkler, kateri je pred kratkim pristopil našemu društvu kot član, pokazal je veliko zanimanje za naše terminologijske priprave. Odbor je temu zanimanju ustregel tako, da je po društvenem načelniku in tajniku dal g. baronu Winklerju razložiti načrt našega početja ter prositi ga podpore, katere je v stanu dati obilno mero. Deželni predsednik je odobral pot, po kateri dosegamo ta smoter ter obljubil, da bode rade volje trudil se sam okolo redakcije gradiva, a še poprej bode ukrenil, da bodo nekatere moči zlasti preskrbele terminologijske izraze za politične stroke. Kakor je to smatrati za dobro znamenje, tako je tudi veselo iznenadilo vsakega prijatelja te stvari to, da je visoki kranjski deželni zbor v svoji seji dne 14. novembra l. l. dovolil našemu društvu 500 gld. podpore za nameravano terminologijo, ker s tem denarjem, ki se izplača z dotiskanjem slovarja, olajšana je zdatno gmotna stran tega našega podjetja. Odbor si je svest, da je takó vsa ta važna stvar v kratkem dospela na pravi pot in pod ugodne auspicije, a smatra se zato tudi dolžnega, da na tej skupščini izreka vsem raznim sotrudnikom pri tej stvari javno zahvalo.

Iz tega razvidite, častita gospoda, da prošlo društveno leto ni bilo nerodovitno. Razvijalo se je nadalje vse tisto, kar smo spoznali za dobro, da se je pričelo. Ideja naša dobila je več življenja in nastopa bolj vidno. S tem se opravičuje, obrača pozornost ná-se in naše društvo zasluđuje več uvaženja. Zaradi tega je prav, da je društvo „Pravnik“ oglasilo se za slovensko pravno akademijo v Ljubljani na svojem shodu dne 10. dec. l. l. Naročilo, katero je ta shod dal odboru, se je izpolnilo in odbor je stopil danes pred slavno skupščino s svojimi nasveti, katere ste tudi so-glasno odobrili.

To sliko odborovega in hkrati društvenega delovanja sem si usodil podati Vam, častita gospoda! Omenjati mi je le še, da je društvo „Pravnik“ občevalo tudi prošlo leto z društvu svoje vrste in s tem skrbelo za ime slovenskih pravnikov kot združene celote; gojilo pa je tudi zveze s knjigotržnicami in od tod imela je društvena knjižnica svoj dobiček,

Po notranjem, po delih okrepčano nastopa torej naše društvo svoje tretje leto. Želeti bi bilo, častita gospoda, da nastopa močnejše tudi po večjem številu svojih družtvenikov! V prošlem letu doraslo mu je samó troje novih članov in zatagadelj, ker doseđanje število družtvenikov ni primerno niti obilici slovenskih pravnikov niti važnosti družtvenih nalog, sklepam svoje denašnje poročilo v imenu odstopajočega odbora z iskreno željo: častiti gospodje tovariši smatrajo naj si za svojo stanovsko dolžnost, da širijo neprenehoma zanimanje za društvo „Pravnik“, da mu pomnožijo trdni krog zvestih prijateljev, vztrajnih sotrudnikov okolo njegovega velevrednega dela. Pomozi nam v to vsem: Bog in naša pravda!

Skupščina vzame to poročilo odobrujoč in brez razgovora na znanje.

b) Knjižničar g. dr. Majaron poroča o stanji družtvene knjižnice:

Lani je obsegala knjižnica 68 zvezkov, do konca tega družtvenega leta priraslo jih jej je 25, tako da sedaj šteje 93 zvezkov v posebni shrambi. Tudi prošlo leto odbor ni hotel zalagati denarja v knjižnico, ker se ni znalo, bode li ostalo kaj dohodkov nad proračunjene nove, izdatke pri listu in pa nad potrebščine za priprave k terminologiji. Pomnožila se je torej knjižnica zgol po knjigah in publikacijah, katere smo dobivali v zameno za družtveni list, in pa po tiskovinah, katere so uredništvu dohajale, da jih omeni in oceni Reči pa se mora, da družtveniki čedalje bolj povprašujejo po knjižnici in tej želji bode pač moči vsaj nekoliko ustreči s tem, da se kupujejo najvažnejše novine v pravniški literaturi ter izposojujejo družtvenikom.

Odobreno.

c) Blagajnika g. Gogole poročilo slove:

Slavna glavna skupščina!

V naslednjem predložim račun o dohodkih in izdatkih društva „Pravnika“ v Ljubljani v preteklem letu 1890.

I. Dohodki:

1. Društvenina in naročnina za društveno glasilo „Slovenski Pravnik“	1364 gld. 80 kr.
2. Plačani zaostanki iz leta 1889.	58 „ 50 „
3. Izplačane obresti od denarja v hranilnici naloženega pro 1890	29 „ 34 „
Skupaj	1452 gld. 64 kr.

II. Izdatki:

1. Naročnina na „Jur. Blätter“ s poštnino vred	5 gld. 05 kr.
2. Preveč plačana naročnina se vrne s poštnino vred	10 „ 10 „
3. Stroški dopisovanja o društvenih rečeh	12 „ 23 „
4. Nepokriti stroški izleta v Zatičino	8 „ — „
5. Pismonoši za novo leto	1 „ — „
6. Pobiralcu naročnine in članarine za l. 1889. in 1890.	5 „ — „
7. Uredniku in sotrudnikom „Sl. Pravnika“ nagrada	659 „ 11 „
8. Tiskanje, vezanje in odprava „Slov. Pravnika“	659 „ 07 „

Skupaj 1359 gld. 56 kr.

Ako se od dohodkov, znašajočih	1452 gld. 64 kr.
odštejejo ti izdatki pr.	1359 „ 56 „
ostane v blagajnici gotovine	93 gld. 08 kr.
K tej došteti je zaostanke iz leta 1890. pr.	145 „ — „
in znaša torej skupni prebitek za l. 1890.	238 „ 08 „

III. Društvena imovina:

1. Ostala gotovina iz l. 1889. pr.	278 gld. 36 kr.
in obresti od nje pro 1889 pr.	4 „ 81 „
potem ostala gotovina iz leta 1890 pr.	93 „ 08 „

Skupaj pr. 376 gld. 25 kr.

naložena v mestni hranilnici Ljubljanski na knjižico št. 2888;

2. Zaostanki iz leta 1889. pr.	43 gld. 50 kr.
in iz leta 1890. pr.	145 „ — „
skupaj	188 „ 50 „

Vse skupaj 564 gld. 75 kr.

3. Knjige in časopisi v društveni knjižnici.

Konečno prosim: Slavna glavna skupščina blagovoli ta račun vzeti na znanje.

d) Odbornik g. dr. Kavčič izpregovoril je v imenu odseka za društveni list tako-le:

Slavna glavna skupščina!

Namen našemu društvu je gojiti pravne in državne znanosti in izmed raznih sredstev, katerih se društvo v to svrhu poslužuje, je pač najvažnejše izdajanje strokovnega lista; kakor ste posneli iz poročila blagajnikovega, provzročuje list društvu tudi največji del stroškov, kar je naravno. Nekako nadzorovanje društvenega lista izročeno je posebnemu odborovemu odseku in v imenu tega odseka poročam sedaj na kratko slavni glavni

skupščini. Kot takemu mi ne pristojajo izrekat i sodbe o listu samem in njega vrednosti; ta sodba pristojaja javnosti in slavni skupščini. Označiti in opravičiti pa hočem v glavnih točkah nazore, katerih se je list držal.

V svojem prvem delu je „Sl. Pravnik“ prinašal izvirne razprave; pogled v list kaže, da so bile te razprave kolikor moči raznovrstne vsebine: poleg razprav, segajočih v civilno- in kazenskopravne materije, vrstili so se tudi spisi, zadevajoči upravna, davčna in gospodarstvena vprašanja. Celo o zadružništvu (socijalizmu) prinesel je list razpravo, ki zasluži največjo pozornost, ker nam izborni pisatelj v njej osvitljuje to vprašanje s prav zanimivega in izvirnega stališča. Nadaljevali so se potem uže lani pohvaljeni in res hvalevredni spisi iz sodno-zdravniške prakse. Tudi sedaj najbolj pereče vprašanje o slov. pravni terminologiji se je razpravljalo in objavilo znamenito Bogišičevo navodilo o tvarjanji pravnih terminov. V list so se vsprejemala tudi predavanja na društvenih shodih; mislil bi lahko kdo, da bi teh predavanj ne bilo treba objavljati v listu, ker smo jih uže slišali na društvenih shodih. Res je, da ta predavanja za one, ki so bili na dotičnih shodih, niso nova in znabiti tudi ne več zanimiva; a pomisliti je, da se večina društvenikov ne more udeleževati teh shodov in da je zanje stvar čisto nova; zategadelj so se ta marsikaj zanimiva predavanja v listu objavljala in se bodo tudi v prihodnje, ako ne bode odpora proti temu. Nov način, vzpodbujati na delo, poskusil se je s stavljanjem „pravnih vprašanj“ in res se je takó provzročilo nekaj živahnih razprav; škoda, da je stvar potem zaspala in da na 6. vprašanje nimamo še sedaj nobenega odgovora.

V drugem delu prinašal je list iz pravosodne prakse razne zanimive razsodbe in odločbe, zadevajoče civilno in kazensko pravo, in trudil se je tudi objaviti, kar je mogel dobiti zanimivega iz upravne prakse. Vestno je objavljaj list tudi književna poročila s kratkimi ocenami in med drobnimi vestmi bila je stalna rubrika, ki je prinašala društvenikom vesti in novice iz „kronike“ našega društva.

Takó je bil urejen društveni list. Delo z listom ni lahko in zaslužnemu uredniku njegovemu gre vse priznanje za trud in lepe uspehe. Še lepši uspehi pa se bodo dosegli, ako bode prihajalo listu več duševne podpore, ako se bode oglasilo več sodelovalcev. Preverjen sem, da počiva in se skriva marsikatera pravniška moč, ki se v svoji skromnosti nekako boji na dan. Tej bojazni je treba dati slovo in pogumno stopiti v krog onih, ki so do sedaj se trudili za naš list. Kdor misli, da je listu na izbiro spisov in razprav, moti se in urednik listov bi se mu lahko bridko pritožil v tem pogledu. Da bode torej društveni list še boljše uspeval, da bode mogel vstrezati na vse strani, izražam v odsekovem imenu toplo željo in ob jednom prošnjo, da naj se izvoli tudi vsestransko dati listu obilne duševne podpore! (Dobro!)

IV. V imenu preglednikov računa poroča g. dr. Munda, da se zlagajo vsi blagajniški zapisi kar najlepše, pohvali trudoljubivost

in točnost blagajnikovo ter predlaga, da se tako njemu, kakor odboru podeli absolutorij. — Sprejeto.

V. K volitvi novega odbora ogласi se član g. dr. Tavčar, naglašá dosedanje delovanje g. dra. Papeža kot društvenega načelnika ter poziva skupščino, naj z aklamácijo tudi za tretje leto izvoli g. dra. Fr. Papeža načelnikom »Pravnika«. Skupščina temu takoj pritrdi in g. dr. Papež izreče, da sprejme zopetno izvoljenje.

Nadalje nasvetuje član g. dr. Krisper, naj se sploh tudi dosedanjim odbornikom ter preglednikom računov izreče priznanje s tem, da jih skupščina izvoli »en bloc« tudi za bodoče društveno leto. Ta nasvet se odobri in izvoljeni so:

a) kot vnanji odborniki gg.: dr. Janko Babnik, c. kr. sod. pristav v Logatci, dr. Jurij Hrašovec, odvetnik v Celji in Bogdan Ternovec, c. kr. dež. sod. svétnik v Trstu;

b) kot Ljubljanski odborniki gg.: dr. Andrej Ferjančič, c. kr. drž. pravd. namestnik, Ivan Gogola, c. kr. notar, dr. Jak. Kavčič, c. kr. drž. pravd. namestnik, Anton Levec, c. kr. dež. sod. pristav, dr. Danilo Majaron, odvet. kandidat, Karol Pleško, c. kr. dež. sod. svétnik in Janko Vencajz, c. kr. dež. sod. svétnik.

c) kot preglednika računov gg.: dr. Jarnej Zupanc, c. kr. notar in predsednik notarske zbornice in dr. Fr. Munda, odvetnik, oba v Ljubljani.

VI. K raznim nasvetom izpregovori g. dr. Hudnik ter predlaga izreči posebno zahvalo dosedanjemu tajniku, ki se je tudi kot knjižničar in urednik društvenega lista trudil za društvene smotre. — Odobri se.

Na to zaključí načelnik g. dr. Papež poldrugo uro trajajoče zborovanje.

Književna poročila.

Mjesečnik pravičkoga društva u Zagrebu nastopil je letos svoje XVII. leto. 1. br. za januarij prinaša razprave: Prinos k nauci ob ovršnoj sekvestraciji. Piše dr. Nik. Tomasić. — Pronevjerjenje po 2. alineji § 183. zakona od 29. prosinca 1886. Napisal St. Popović. — Odgovor na članah o ilusornosti § 179. gpp. Piše dr. G. Gaj